

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار	
۱۵	مقدمه	
۱۵	تعریف ارث	۱
۱۵	ریشه سنتی و فطری ارث	۲
۱۵	تأثر مقررات ارث از آداب و رسوم و اعتقادات قومی	۳
۱۶	اصل نخستین وراثت	۴
۱۷	امری بودن مقررات ارث	۵
۱۹	طرح کلی	۶
۲۰	فصل نخست: موجبات، شرایط و موانع ارث	
۲۰	تفکیک مباحث	۷
۲۰	مبحث نخست: موجبات ارث	
۲۰	طرح مبحث	۸
۲۱	بخش نخست: نسب	
۲۱	تعریف و تقسیم	۹
۲۱	الف) خویشاوندی طولی یا عمودی	
۲۱	ب) خویشاوندی عرضی یا در خط اطراف	
۲۲	ضابطه تعیین اندازه قرابت	۱۰
۲۲	الف) ضابطه درجاتی	۱۱
۲۳	ب) ضابطه طبقاتی و درجاتی	۱۲
۲۶	استثنائات اصل وراثت بر اساس نزدیکتر بودن در درجه	۱۳
۲۶	نوع خویشاوندی	۱۴
۲۷	استثنای نخست	۱۵
۲۸	استثنای دوم	۱۶
۳۱	بخش دوم - سبب	
۳۱	تعریف و تقسیم	۱۷
۳۴	بخش سوم - اجتماع چند موجب ارث در شخص واحد	
۳۴	تعدد ارث یک وارث	۱۸
۳۴	مورد اول: اجتماع خویشاوندی متعددی که در یک ردیف قرار دارند	۱۹
۳۴	الف) اجتماع موجبات متعدد نسبی و سببی	
۳۵	ب) اجتماع موجبات متعدد نسبی	
۳۶	مورد دوم: اجتماع خویشاوندی متعدد در ردیفهای متفاوت	۲۰

۳۷	مبحث دوم: شرایط ارث	
۳۷	طرح مبحث	۲۱
۳۸	بخش نخست: موت مورث	
۳۸	طرح مطالب	۲۲
۳۸	گفتار نخست: موت حقیقی	
۳۸	تعریف	۲۳
۴۰	گفتار دوم: موت فرضی	
۴۰	تعریف	۲۴
۴۱	الف) اشخاص ذی نفع	۲۵
۴۲	ب) دادگاه صالح	۲۶
۴۳	ج) موارد صدور حکم موت فرضی	۲۷
۴۵	د) شرط صدور حکم موت فرضی و اثر مالی آن	۲۸
۴۶	بخش دوم: وجود وارث	
۴۶	طرح مطالب	۲۹
۴۶	گفتار نخست: ارث حمل	
۴۶	اهلیت تمتع و ارث بردن	۳۰
۴۷	الف) انعقاد نطفه حمل در زمان فوت مورث	۳۱
۴۸	ب) زنده متولد شدن حمل	۳۲
۵۰	ج) سهم الارث حمل	۳۳
۵۲	گفتار دوم: ارث غایب مفقود الاثر	
۵۲	تعیین و حفظ سهم الارث غایب	۳۴
۵۴	گفتار سوم: ارث اشخاص متوفی که با هم خویشاوندی قابل وراثت دارند	
۵۴	طرح گفتار	۳۵
۵۵	الف) معلوم بودن تاریخ فوت یا معلوم بودن تقدم و تأخر فوت متوارثین	۳۶
۵۵	ب) معلوم بودن تاریخ فوت یکی از متوارثین و مجهول بودن تقدم و تأخر فوت ایشان	۳۷
۵۵	ج) مجهول بودن تاریخ فوت و تقدم و تأخر فوت متوارثین	۳۸
۵۹	د) معلوم بودن همزمانی فوت متوارثین	۳۹
۵۹	ه) مشتبه شدن تاریخ یا تقدم و تأخر فوت متوارثین	۴۰
۶۰	بخش سوم: وجود ترکه	
۶۰	دارایی مثبت	۴۱
۶۱	امور راجع به ترکه	۴۲
۶۳	ترکیب اموال قابل وراثت	۴۳
۶۴	حقوق ناشی از قانون تامین اجتماعی و بیمه عمر	۴۴
۶۵	دیه قتل و زیان ناشی از جرم	۴۵
۶۹	اقسام و وضعیت تعهدات و دیون متوفی	۴۶
۶۹	تصفیه ترکه و حقوق و دیون وابسته به ترکه	۴۷

فهرست مطالب □ ۷

۴۸	دعوی طلب از میت و دعوی طلب میت	۷۲
۴۹	مسئولیت یا عدم مسئولیت ورثه در فرضهای مختلف قبول یا رد ترکه	۷۴
۵۰	مبحث سوم: موانع ارث	۷۵
۵۰	طرح مبحث	۷۵
۵۱	بخش نخست: قتل	۷۶
۵۱	مقدمه	۷۶
۵۲	گفتار نخست: شرایط مانع بودن قتل از ارث	۷۷
۵۲	تحلیل شرایط	۷۷
۵۳	الف) مقتول باید هنگام قتل در مقام مورث قاتل باشد	۷۸
۵۴	ب) قتل باید عمدی باشد	۷۹
۵۵	ج) قتل مورث به حکم قانون یا برای دفاع نباشد	۸۰
۵۶	گفتار دوم: تحدید شرایط و حقوق تطبیقی	۸۲
۵۶	الف) تحدید شرایط	۸۲
۵۷	ب) حقوق تطبیقی	۸۳
۵۸	بخش دوم: کفر	۸۴
۵۸	طرح مطالب	۸۴
۵۹	گفتار نخست: تعریف مسلمان و کافر	۸۴
۵۹	مسلمان و کافر مستقل و تبعی، کافر اصلی و مرتد	۸۴
۶۰	گفتار دوم: مانع بودن کفر از ارث	۸۵
۶۰	فروض متفاوت مانع بودن کفر از ارث	۸۵
۶۱	بخش سوم: لعان	۸۹
۶۱	تعریف	۸۹
۶۲	گفتار نخست: اقسام و شرایط لعان	۸۹
۶۲	لعان به سبب قذف زوجه و لعان به سبب انکار فرزندان	۸۹
۶۳	گفتار دوم: چگونگی لعان	۹۱
۶۳	لعان و تشریفات آن	۹۱
۶۴	گفتار سوم: آثار لعان	۹۲
۶۴	آثار حقوقی و سقوط حد	۹۲
۶۵	گفتار چهارم: رجوع از لعان	۹۴
۶۵	چگونگی رجوع از لعان و آثار آن	۹۴
۶۶	بخش چهارم: ولادت از زنا	۹۵
۶۶	مقدمه	۹۵
۶۷	گفتار نخست: شرایط تحقق زنا	۹۶
۶۷	شرایط هشتگانه	۹۶
۶۸	گفتار دوم: تلقیح مصنوعی	۹۸
۶۸	ولادت از تلقیح مصنوعی	۹۸
۱۰۱	بجتهای تفصیلی	۱۰۱

۶۹	بحث ۱: وضعیت زوجه میت فرضی.....	۱۰۱
۷۰	بحث ۲: مورد ماده ۸۷۷ ق.م.....	۱۰۲
۷۱	بحث ۳: قتل پدر بزرگ دارای فرزند.....	۱۰۷
۷۲	بحث ۴: مفهوم عمد در قتل مانع ارث.....	۱۰۹
۷۳	فصل دوم: نوع وراثت و حجب.....	۱۱۱
۷۳	تفکیک مباحث.....	۱۱۱
۷۴	مبحث نخست: نوع وراثت.....	۱۱۲
۷۴	طرح مبحث.....	۱۱۲
۷۵	بخش نخست: تقسیم وراثت از نظر نوع وراثت.....	۱۱۳
۷۵	وراثت فرض بر و وراثت قرابت بر.....	۱۱۳
۷۶	بخش دوم: فروض.....	۱۱۵
۷۶	فروضهای ششگانه.....	۱۱۵
۷۷	بخش سوم: وضعیتهای متفاوت وراثت نسبت به ترکه.....	۱۱۸
۷۷	تفکیک و بیان حکم.....	۱۱۸
۷۸	صاحبان رد.....	۱۲۲
۷۹	مبحث دوم: حجب.....	۱۲۲
۷۹	تقسیم حجب.....	۱۲۲
۸۰	بخش نخست: حجب حرمانی یا حجب از اصل.....	۱۲۳
۸۰	بیان موارد.....	۱۲۳
۸۱	بخش دوم: حجب نقصانی.....	۱۲۵
۸۱	الف) طرح مطالب.....	۱۲۵
۸۲	ب) موارد حجب نقصانی.....	۱۲۶
۸۳	مبحثهای تفصیلی.....	۱۳۱
۸۳	بحث ۱: اشتباه قانونگذاری.....	۱۳۱
۸۳	بحث ۲: تعارض.....	۱۳۲
۸۴	بحث ۳: حجب نقصانی و سهم الارث پدر.....	۱۳۴
۸۵	بحث ۴: موارد دیگر حجب نقصانی.....	۱۳۵
۸۶	فصل سوم: سهم الارث وراثت نسبی و سببی.....	۱۳۶
۸۶	تفکیک مباحث.....	۱۳۶
۸۷	مبحث نخست: سهم الارث خویشاوندان طبقه اول.....	۱۳۷
۸۷	طرح مبحث.....	۱۳۷
۸۸	بخش نخست: کلیات.....	۱۳۷
۸۸	مختصات کلی ارث خویشاوندان طبقه اول.....	۱۳۷
۸۹	بخش دوم: صورتهای گوناگون سهام.....	۱۳۹
۸۹	صورت نخست: انحصار وراثت به پدر و مادر.....	۱۳۹
۹۰	صورت دوم: انحصار وراثت به اولاد.....	۱۳۹
۹۱	صورت سوم: وراثت پدر و مادر و اولاد باشند.....	۱۴۱

۱۴۴	بخش سوم: عول و تعصیب	
۱۴۴	الف) عول	۹۲
۱۴۵	ب) تعصیب	۹۳
۱۴۶	بخش چهارم: حبوه	
۱۴۶	تعریف	۹۴
۱۴۷	الف) اموال حبوه	۹۵
۱۵۰	ب) پسر بزرگ	۹۶
۱۵۱	ج) احکام حبوه	
۱۵۱	۱) عدم احتساب حبوه از سهم الارث پسر بزرگ	۹۷
۱۵۲	۲) شرط عدم انحصار ترکه به حبوه	۹۸
۱۵۴	۳) ارث بودن حبوه	۹۹
۱۵۶	۴) خلاف قاعده بودن حبوه	۱۰۰
۱۵۶	مبحث دوم: سهم الارث خویشاوندان طبقه دوم	
۱۵۶	بخش نخست: کلیات	
۱۵۶	مشخصات کلی ارث طبقه دوم	۱۰۱
۱۶۰	بخش دوم: صورتهای گوناگون سهام وراث	
۱۶۰	صورت نخست: انحصار وراث به اخوه یا اولاد ایشان	۱۰۲
۱۶۴	صورت دوم: انحصار وراث به اجداد	۱۰۳
۱۶۶	صورت سوم: وراث عبارت از اجداد و اخوه یا اولاد ایشان هستند	۱۰۴
۱۷۱	مبحث سوم: سهم الارث خویشاوندان طبقه سوم	
۱۷۱	بخش نخست: کلیات	
۱۷۱	مختصات ارث افراد طبقه سوم	۱۰۵
۱۷۵	بخش دوم: صورتهای گوناگون سهام وراث	
۱۷۵	طرح مطالب	۱۰۶
۱۷۵	صورت نخست: انحصار وراث به احوال یا اولاد ایشان	۱۰۷
۱۷۶	صورت دوم: انحصار وراث به اعمام یا اولاد ایشان	۱۰۸
۱۷۸	صورت سوم: وراث متوفی اعمام و احوال باشند	۱۰۹
	ارث اعمام و احوال پدر و مادر متوفی و اولاد ایشان و اعمام و احوال و اولاد اعمام و احوال اجداد متوفی	۱۱۰
۱۸۴	مبحث چهارم: ارث خنثی و شخص فاقد علامت جنسی و انسان دوسر	
۱۸۴	طرح مبحث	۱۱۱
۱۸۵	بخش نخست: ارث خنثی	
۱۸۵	تعریف و تقسیم	۱۱۲
۱۸۶	سهم الارث خنثی	۱۱۳
۱۸۷	بخش دوم: ارث شخص فاقد علامت جنسی	
۱۸۷	تعریف و بیان حکم	۱۱۴
۱۸۷	بخش سوم: ارث انسان دوسر	

۱۸۷	وحدت و تعدد شخصیت	۱۱۵
۱۸۸	مبحث پنجم: ارث زوج و زوجه	۱۱۶
۱۸۸	طرح مبحث	۱۱۶
۱۸۸	بخش نخست: شرایط توارث زوجین	۱۱۷
۱۸۸	طرح مطالب	۱۱۷
۱۸۹	الف) شرط نخست: دائم بودن نکاح	۱۱۸
۱۸۹	ب) استثنای عدم ارث از شوهر در صورتی که نکاح ایشان در حال	۱۱۹
۱۹۰	بیماری موجب مرگ شوهر واقع شده باشد	۱۱۹
۱۹۲	ج) شرط دوم: وجود زوجیت هنگام فوت همسر	۱۲۰
۱۹۲	د) استثنای نخست: توارث زوجین در صورت فوت یکی از ایشان در	۱۲۱
۱۹۳	عده رجعی	۱۲۲
۱۹۳	ه) استثنای دوم: ارث زوجه در صورت وقوع فوت شوهر، ظرف یک سال	۱۲۲
۱۹۳	پس از طلاق و بر اثر بیماری زمان طلاق	۱۲۲
۱۹۵	بخش دوم: سهم الارث زوج و زوجه	۱۲۳
۱۹۵	طرح مطالب	۱۲۳
۱۹۵	صورت نخست: ارث زوج و زوجه با وجود اولاد برای متوفی	۱۲۴
۱۹۵	صورت دوم: ارث زوج و زوجه در صورت نبودن اولاد برای متوفی و وجود	۱۲۵
۱۹۵	خویشاوند نسبی	۱۲۵
۱۹۵	صورت سوم: ارث زوج و زوجه در صورت فقدان اولاد و خویشاوندان	۱۲۶
۱۹۶	نسبی برای متوفی	۱۲۶
۱۹۶	سهم الارث زوجات متعدد	۱۲۷
۱۹۷	بخش سوم: اموال موضوع ارث زوج و زوجه	۱۲۸
۱۹۷	کلیات	۱۲۸
۲۰۰	نظریات فقهی مربوط به موضوع ارث زوجه	۱۲۹
۲۰۲	الف) شرح اموال مورد ارث زوجه	۱۳۰
۲۰۳	ب) طرز تقویم ابنیه و اشجار	۱۳۱
۲۰۴	ج) وثیقه بودن ابنیه و اشجار در برابر سهم الارث زوجه	۱۳۲
۲۰۵	د) ضابطه قیمت گذاری بر اساس زمان فوت مورث	۱۳۳
۲۰۵	مبحث ششم: وضعیت ترکه متوفای بی وارث	۱۳۴
۲۰۵	مالکیت نسبت به ترکه متوفای بی وارث یا باقیمانده ترکه متوفایی	۱۳۴
۲۰۵	که منحصراً زوجه دارد	۱۳۴
۲۰۷	فصل چهارم: قواعد مهم ارث	۱۳۵
۲۰۷	تقسیم فصل	۱۳۵
۲۰۸	قاعده نخست: انحصار منشأ ارث به نسب و سبب	۱۳۶
۲۰۸	قاعده دوم: اصل وراثت نزدیکتر (الاقرب فالاقرب در طبقات سه گانه	۱۳۷
۲۰۹	ارث)	۱۳۷
۲۰۹	قاعده سوم: چگونگی تقسیم ترکه (تقسیم به فرض و رد و تقسیم به	۱۳۸

فهرست مطالب □ ۱۱

۲۱۲	قرابت)	۱۳۹
۲۱۳	قاعده چهارم: کاهش سهم دختر و دخترها و خواهر و خواهرهای ابوینی و ابی در صورت کمبود ترکه نسبت به جمع سهام	۱۴۰
۲۱۶	قاعده پنجم: رد زیادتی ترکه نسبت به جمع فروض به صاحبان فرض	۱۴۱
۲۱۶	قاعده ششم: وراثت بر اساس قائم مقامی	۱۴۲
۲۱۷	قاعده هفتم: محروم بودن خویشاوندان ابی با وجود خویشاوندان ابوینی در طبقه دوم و سوم	۱۴۳
۲۱۸	قاعده هشتم: فرضی بودن ارث مادر مطلقاً و پدر در صورت وجود اولاد برای متوفی	۱۴۴
۲۱۸	قاعده نهم: معین بودن سهم اعمام و احوال امی در برابر اعمام و احوال ابوینی و ابی	۱۴۵
۲۱۹	قاعده دهم: دو برابر بودن سهم ذکور نسبت به اناث در اولاد و اجداد ابی و اخوه ابوینی و ابی و اعمام ابوینی و ابی و تساوی سهم پدر و مادر در صورت وجود اولاد و اجداد و اخوه ابی و اعمام امی و احوال	۲۲۰
۲۲۰	ضمیمه: مسائل	۱۴۶
۲۲۰	مسئله ۱	۱۴۷
۲۲۱	مسئله ۲	۱۴۸
۲۲۲	مسئله ۳	۱۴۹
۲۲۳	مسئله ۴	۱۵۰
۲۲۳	مسئله ۵	۱۵۱
۲۲۵	مسئله ۶	۱۵۲
۲۲۶	مسئله ۷	۱۵۳
۲۲۹	مسئله ۸	۱۵۴
۲۳۱	مسئله ۹	۱۵۵
۲۳۲	مسئله ۱۰	۱۵۶
۲۳۴	مسئله ۱۱	۱۵۷
۲۳۶	مسئله ۱۲	۱۵۸
۲۳۸	مسئله ۱۳	۱۵۹
۲۳۹	مسئله ۱۴	۱۶۰
۲۴۱	مسئله ۱۵	۱۶۱
۲۴۳	مسئله ۱۶	۱۶۲
۲۴۴	مسئله ۱۷	۱۶۳
۲۴۶	مسئله ۱۸	۱۶۴
۲۴۷	مسئله ۱۹	۱۶۵
۲۴۸	مسئله ۲۰	
۲۵۰	فصل پنجم: حقوق بین الملل خصوصی ارث	۱۶۶
۲۵۰	قواعد حل تعارض قوانین و دادگاهها	

۲۵۲	گفتار نخست: کلیات	۲۵۲
۱۶۷	رابطه مسائل ارث با احوال شخصیه	۲۵۲
۲۵۳	الف) حل تعارض قوانین در مسائل احوال شخصیه و ارث	۲۵۳
۱۶۸	قاعده حل تعارض	۲۵۳
۱۶۹	تعارض قواعد حل تعارض قوانین - (تعارض سیستمهای حل تعارض)	۲۵۴
۱۷۰	احاله درجه یک و دو	۲۵۵
۲۵۷	ب) حل تعارض دادگاهها در احوال شخصیه و ارث	۲۵۷
۱۷۱	صلاحیت بین المللی قضایی	۲۵۷
۲۵۸	گفتار دوم - قواعد حل تعارض قوانین و دادگاهها نسبت به ارث در حقوق ایران	۲۵۸
۱۷۲	تقسیم مطالب	۲۵۸
۲۶۰	بحث اول - اتباع ایرانی مقیم ایران و مقیم خارج	۲۶۰
۱۷۳	موضوع بحث	۲۶۰
۱۷۴	الف) وضعیت ارث ایرانی مقیم ایران (قانون حاکم و دادگاه صالح)	۲۶۰
۱۷۵	ب) ارث ایرانی مقیم خارج - (قانون حاکم و دادگاه صالح)	۲۶۰
۱۷۶	ج) ارث متوفای بیگانه مقیم ایران (قانون حاکم و دادگاه صالح)	۲۶۲
۱۷۷	فصل ششم: گواهی انحصار وراثت	۲۷۰
۲۷۰	مقدمه	۲۷۰
۱۷۸	الف - اشخاصی که می توانند تقاضای صدور گواهی انحصار وراثت کنند	۲۷۱
۲۷۱	درخواست کننده (وراث و اشخاص ذینفع)	۲۷۱
۲۷۱	ب - مرجع قضایی صالح	۲۷۱
۱۷۹	دادگاه عمومی	۲۷۱
۲۷۲	ج - درخواست صدور گواهی انحصار وراثت	۲۷۲
۱۸۰	تشریفات قانونی	۲۷۲
۲۷۲	د - رسیدگی دادگاه	۲۷۲
۱۸۱	اقدامات دادگاه	۲۷۲
۲۷۳	ه - آثار گواهی انحصار وراثت	۲۷۳
۱۸۲	تصرف در ترکه	۲۷۳
۲۷۳	و - اعتراض به گواهی انحصار وراثت	۲۷۳
۱۸۳	اعتراض اشخاصی که گواهی به زیان ایشان صادر شده است	۲۷۳
۲۷۴	ز - مقررات کیفری	۲۷۴
۱۸۴	مجازات کلاهبرداری و شهادت دروغ	۲۷۴
۲۷۷	فهرست منابع و مأخذ	۲۷۷
۲۸۳	فهرست قوانین و مقررات مورد استناد	۲۸۳